

67 海口新港

若提起金湖，
Nā thê-khí Kim-ôo,

事先無講予清楚，
sū-sian bô kóng hōo
tshing-tshó,

相信真濟人攏會共伊當做是金門的
金湖鎮，
siong-sìn tsin tsē lāng
lóng ē kā i tòng-tsò sī
Kim-m̄ng ē Kim-ôo-tìn,

其實這個庄頭算是雲林縣口湖鄉，
Kî-sit tsit ē tsng-thâu
sng sī Hūn-līm-kuān Kháu-
ôo-hiong,

外海就是臺灣海峽。
guā-hái tō sī Tâi-uân Hái-
kiap.

早期來往的船隻，
Tsá-kî lâi-óng ē tsûn-
tsiah,

定定共出海掠轉來的漁貨踎遮做買
賣，
tiānn-tiānn kā tshut-hái
liáh tng--lâi ē hî-huè
tiām tsia tsò bé-bē,

所以出入的人較濟，
sóo-í tshut-jíp ē lāng
khah tsē,

就共遮叫做海口新港。
tō kā tsia kiò-tsò hái-

kháu sin-káng.

原本這個所在是以種作為主，
Guān-pún tsit ē sóo-tsāi
sī í tsing-tsoh uī-tsú,

大部份的百姓過的攏是純樸的田庄
生活。
tuā-pōo-hūn ē peh-senn kuè
--ê lóng sī sūn-phok ē
tshân-tsng sing-uáh.

因為倚海的關係，
In-uī uá hái ē kuan-hē,

土地的鹽分有較懸，
thóo-tē ē iām-hun ū khah
kuān,

收成自然就較穰，
siu-sing tsū-jiân tō khah
bái,

經濟上加真艱苦。
king-tsè siōng ke tsin
kan-khóo.

為著生活，
Uī-tiòh sing-uáh,

民國六十年間開始沓沓仔共田地挖
來做魚塭仔，
bîn-kok lāk-tsáp nî kan
khai-sí tauh-tauh-á kā
tshân-tē óo lâi tsò hî-ùn-
á,

用來飼虱目魚、蝦、鰻、蚶仔、烏魚等等，
iōng-lâi tshī sat-bák-hî,
hê, muâ, ham-á, oo-hî
tíng-tíng,

嘛創造當地的經濟奇蹟，
mā tshòng-tsō tong-tê ê
king-tsè kî-tsik,

會使講家家戶戶攏足富裕的。
ê-sái kóng ke-ke-hōo-hōo
lóng tsiok hù-jū --ê.

毋過，
M-koh,

世間事常在無兩好通相排，
sè-kan-sū tshiāng-tsāi bô
nñg hó thang sio-pâi,

尾仔煞發覺塗跤愈來愈低，
bué--á suah huat-kak thôo-
kha jú lâi jú kê,

這就是地下水抽了傷過頭的關係。
tse tō sī tē-hā-tsuí thiū-
liáu siunn kuè-thâu ê
kuan-hê.

欲改善這種「地層下陷」所面對的
問題，
Beh kái-siān tsit tsióng
“tē-tsân hā-hām” sóo bīn-
tuì ê bûn-tê,

是政府恰所有鄉民愛共同解決的。
sī tsìng-hú kah sóo-ū
hióng-bīn ài kiōng-tōng
kái-kuat --ê.

自六輕來麥寮設廠了後，
Tsū lāk-khîn lâi Bêh-liâu
siat-tshiúnn liáu-âu,

雖然有帶動附近各庄頭的繁榮，
sui-jiân ū tài-tōng hù-kīn
kok tsng-thâu ê huân-îng,

毋過所帶來的空氣汙染恰水質惡化
的影響，
m̄-koh sóo tuà lâi ê khong-
khì u-jiám kah tsuí-tsit
ok-huà ê íng-hióng,

害養殖業的利純就變較差矣。
hāi ióng-sit-giap ê lī-sûn
tō piàn khah tsha --ah.

長久以來，
Tng-kú í-lâi,

身體上各種奇奇怪怪的症頭也出現
囉，
sìn-thé siōng kok-tsióng
kî-kî-kuài-kuài ê tsìng-
thâu iā tshut-hiān --looh,

致使庄裡的少年輩姑不而將去他鄉
外里發展。
tì-sú tsng--lí ê siàu-
liân-puè koo-put-jî-tsióng
khì thann-hióng guā-lí
huat-tián.

所以這馬庄內看會著的，
Sóo-í tsit-má tsng-lāi
khuànn ē tiòh --ê,

差不多攏是老歲仔佢送轉來予序大人照顧的囡仔。
tsha-put-to lóng sī lāu-
huè-á kah sàng tng-lāi hōo
sī-tuā-lâng tsiàu-kòo ē
gín-á.

日頭若暗落來就袂輸是一座空城全款，
Jit-thâu nā àm --lòh-lāi
tō bē-su sī tsit tsō
khang-siānn kāng-khuán,

佢以前的奢颺比起來予人真感慨。
kah í-tsing ē tshia-iānn
pí --khí-lāi hōo lāng tsin
kám-khài.

因為文創活動的推展，
In-uī bûn-tshòng uah-tāng
ē thui-tián,

金湖的牽水藏#(車藏)#，
Kim-ôo ē Khan-tsuí-tsng
#(車藏)#，

成做縣府推動文化祭的特色，
tsiānn-tsò kuān-hú thui-
tōng bûn-huà-tsè ē tik-
sik,

這幾年攏有吸引真濟熱愛本土文化的人士來參與。
tsit kuí nī lóng ū khip-ín
tsin tsē jiát-ài pún-thóo
bûn-huà ē jîn-sū lâi

tsham-ú.

配合隔壁庄「成龍溼地」的生態保育
恰養殖業所推動的產銷參觀活動，
Phuè-háp keh-piah tsng
“Sing-liông sip-tē” ē
sing-thài pó-iók kah ióng-
sít-giáp sóo thui-tōng ē
sán-siau tsham-kuan uah-
tāng,

加減攏有帶動金湖當地的繁榮。
ke-kiám lóng ū tài-tōng
Kim-ôo tong-tē ē huân-îng.

問題是這若「瓊花無一暝」全款，
Bûn-tê sī tse ná “khîng-
hue bô tsit mê” kāng-
khuán,

就算講阮遮離鄉拍拚的人，
tō sng kóng guán tsia lī
hiong phah-piànn ē lāng,

攏趕轉去祭祖拜拜，
lóng kuánn tng-khì tsè-
tsóo pài-pài,

鬧熱若過，
lāu-jiát nā kuè,

嘛是干焦賸屈守佇家園的鄉親序大。
mā sī kan-na tshun khut-
siú tī ka-hng ē hiong-
tshin sī-tuā.

俗語講：「人無親，塗親。」
Siók-gí kóng: "Lâng bô
tshin, thôo tshin."

阮彼塊受海漲淹死成萬人，
Guán hit tè siū hái-tiòng
im-sí tsiânn bân lâng,

受工業汙染激走袂少人的田園，
siū kang-giáp u-jiám kik
tsáu bē tsió lâng ê tshân-
hng,

最近聽講閣欲起火葬場。
tsuè-kîn thiann-kóng koh
beh khí hué-tsòng-tiûnn.

若真正按呢，
Nā tsin-tsiànn án-ne,

在庄的序大，
tsāi-tsng ê sī-tuā,

為著疼惜後一代未來的健康恰幸福，
uī-tiòh thiànn-sioh āu
tsit t̄ai bī-lāi ê kiān-
khong kah hīng-hok,

一定會叫出外的人盡量莫轉去看
in。
it-tīng ē kiò tshut-guā ê
lâng tsīn-liōng mài t̄g-
khì khuànn in.

佇鄉情恰親情感受之下，
Tī hiong-tsīng kah tshin-
tsīng kám-siū tsi-hā,

阮故鄉金湖，
guán kòo-hiong Kim-ôo,

啥物時陣才會當恢復海口新港的繁
華咧？

siánn-mih sī-tsūn tsiah ē-
tàng khue-hók hái-kháu
sin-káng ê huân-huā --leh?